

АНОТАЦИИ НА МАТЕРИАЛИТЕ по чл. 65 от ПРАСПУ (на български и чужд език)

на д-р Николай Добрев Радулов
кандидат за заемане на академична длъжност „доцент”
по област на висше образование 8. Изкуства,
професионално направление 8.2 Изобразително изкуство
(Графичен дизайн и фотография)

I. АНОТАЦИИ НА ПУБЛИКАЦИИТЕ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

За участие в конкурса за заемане на академична длъжност „доцент” са представени 3 научни труда: 1 монография и 1 научна статия – и трите на български език. Те не са използвани за придобиване на образователна и научна степен „доктор” и за придобиване на академична длъжност „главен асистент”.

МОНОГРАФИЯ

1. **Радулов, Н., 2025, „Портретът – от живописиста към фотографията”,** Университетско издателство „Паисий Хилендарски”, Пловдив, 2025, ISBN 978-619-281-043-6, 176 стр.

АНОТАЦИЯ

В монографията се разглеждат актуални въпроси, свързани с жанра на портрета в живописиста и фотографията и силната връзка, която той осъществява между двете визуални изкуства. Особено внимание се обръща на съвременните дигитални средства, като инструмент за осъществяване на тази връзка. Трудът има теоретико-исторически характер. В него се проследява развитието на жанра портрет в исторически контекст – както в живописиста, така и във фотографията, като са открити неговите разновидности, специфики и мотиви за създаване. На база на историческия анализ се очертават допирните точки, които имат двете визуални изкуства и създадените в тях произведения от портретния жанр. Проследяват се творческите търсения и подходи при създаването на фотографски художествен портрет повлиян от класическата живопис при съвременни фотографии. На база сравнителен анализ между съвременен художествен фотографски портрет и живописен портрет се очертават точните допирни точки между двете изкуства

– композиция, светлина, цвят, разказ. Изяснени са принципите на работа със светлосиянката и цвета при постобработката в дигитална среда на фотографския художествен портрет и пряката им връзка с пластичното изграждане на образа в живописния портрет. Въз основа на собствен опит и творческа дейност е посочен пример за създаване на художествен фотографски портрет на базата на живописен портрет – посочени са както идейните и творчески мотиви, така и техническите аспекти на работата. В приложението към монографията са поместени голям брой илюстрации онагледяващи характерните моменти от развитието на жанра портрет в исторически контекст – и при живописиста, и при фотографията, както и съвременните стилистични взаимодействия между двете визуални изкуства.

2. **Радупов, Н. 2024**, *„Техниката на акварела. Нови подходи в обучението по изобразително изкуство в университета“*, Университетско издателство „Паисий Хилендарски“, Пловдив, 2024, ISBN 978-619-281-001-6, 172 стр.

АНОТАЦИЯ

В монографията се разглеждат въпроси, свързани с преподаването на техниката на акварела в условията на обучението в университета в педагогически специалности като „Педагогика на обучението по изобразително изкуство“, „Предучилищна и начална училищна педагогика“ и творчески специалности като „Графичен дизайн с реклама“. В първата част на научния труд се прави обширен исторически преглед и анализ на развитието на акварелната техника в контекста на историята на изобразителното изкуство. Това е с цел да се открият и определят онези ключови за техниката особености, които я правят така популярна както в миналото, така и в днешно време, а от там да се потърсят начините за по-широкото ѝ застъпване и употреба в условията на обучението в университета. Новостите в изобразителното изкуство и в частност акварелната техника е необходимо да се пренесат в изобразителната практика на студентите-педагози, както и бъдещи дизайнери, което ще доведе до повишаване на изобразителните им възможности и адекватност на обучението спрямо съвременните изисквания на учебния процес. Сред причините, поради които в монографията вниманието е насочено към техниката на акварела и новите технически похвати свързани с нея при обучението на студентите от специалността „Педагогика на обучението по изобразително изкуство“ са следните: поради своята достъпност техниката е приложима във всяка образователна степен; в обучението по живопис на студентите се акцентира върху маслената техника, която обаче не намира приложение в детската изобразителна дейност; развиването на креативността у студентите налага преразглеждането на традиционни и нетрадиционни акварелни техники с оглед на разширяване на изобразителните и изразните средства и обогатяване на палитрата от технически средства; тъй като акварелната техника е най-ползваната в училищната практика на всички нива, студентите бъдещи педагози трябва да я владеят на много добро ниво; експериментирането, което винаги се стимулира в

различните методики е свързано с познаването на различни варианти за работа, материали, инструменти, способности и подходи. Техниката на акварела е в основата на преподаването в часовете по изобразително изкуство в началния и среден сегмент на общообразователното училище. Тя е често ползвана и в специализираните художествени училища, което налага по-сериозното ѝ застъпване в програмата на бъдещите арт-педагози. След като в първата част на научния труд е определена важноста на знанията и уменията за техниката на акварела за студентите във втората се поставя въпросът за техниката на акварела от гледище на съвременните дидактически изисквания в обучението по изобразително изкуство. В третата част се очертават начините, по които техниката на акварела може да влезе по съвременен начин и със съвременни средства в обучението в педагогическите и творческите специалности в университета. В тази част са разработени методически модели на обучение в три основни акварелни техники: мокро върху сухо, мокро в мокро и рисуване с акварелни моливи. В тази част са описани 10 различни учебни постановки, които са компонент от методическата схема предложена в монографията. Основен елемент от предложената методиката, имащ за цел да повиши знанията на студентите за техниката на акварела е обучаващото средство образователен видеоклип. Той представлява кратка и съвременна форма за получаване на информация – такава, с която младите хора са свикнали и е близка до тях. С цел да се разбере заинтересоваността у студентите по отношение на поднасянето на учебния материал, посредством предложената методическа схема, е направена експериментална проверка. На група от студенти е поставена практическа задача (постановка за рисуване с техниката на акварела), като в теоретичната част на занятието новия учебен материал е представен с образователен видеоклип. В последствие на студентите е предложено да попълнят анонимна анкета с въпроси, свързани с представянето на новата учебна информация по този нов за обучението в техниката на акварела в университета начин. Резултатите от нея показват висока заинтересованост и успеваемост в усвояването на новите теоретични знания, които по този начин ще се превърнат по-лесно в практически такива. В приложението към книгата са поместени голям брой илюстрации визуализиращи различни етапи от развитието на техниката на акварела в исторически контекст.

СТАТИИ И ДОКЛАДИ, ПУБЛИКУВАНИ В НАУЧНИ ИЗДАНИЯ, РЕФЕРИРАНИ И ИНДЕКСИРАНИ В СВЕТОВНОИЗВЕСТНИ БАЗИ ДАННИ С НАУЧНА ИНФОРМАЦИЯ

3. Радупов, Н., 2025 *„Нови подходи в обучението в техниката на акварела на студентите в педагогическите и творческите специалности“*, списание Педагогика, под печат

АНОТАЦИЯ

Статията разглежда възможностите за въвеждане на нови подходи в обучението в техниката на акварела в педагогически специалности като „Педагогика на обучението по

изобразително изкуство”, „Предучилищна и начална училищна педагогика” и творчески специалности като „Графичен дизайн с реклама” и др. Тези нови методи на преподаване са свързани с бързопроменящата се информационна среда и развиващите се с голяма скорост дигитални технологии, и нуждата тези тенденции да намерят своето логично отражение и в университетското обучение. Основен момент в предложената нова методическа схема е концепцията за смесената реалност въз основа, на която в обучението на студентите се въвежда употребата на образователни видеоклипове. Тези клипове са авторска разработка на самия преподавател и включения в тях учебен материал отговаря на изискванията на учебната програма в дадената специалност. Лесното възприемане на поднесенния учебен материал посредством образователен видеоклип е предпоставка за получаването на по-високи резултати от цялостния процес на обучение в техниката на акварела на студентите в педагогическите и творческите специалности.

09.06.2025 г.
гр. Пловдив

Изготвил:
д-р Николай Радулов